

УДК 8 (Укр.)

Л. Назаревич

(Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя)

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІ АСПЕКТИ У ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКІЙ СПАДЩИНІ ЯКОВА СТРУХМАНЧУКА

На сучасному етапі простежуємо неабиякий інтерес до проблем інтермедіальності, тому вважаємо за доцільне на матеріалі праці Якова Струхманчука простежити взаємодію музики й живопису як системи знаків у літературному тексті.

Стаття «Малярський та музичний елемент у Д.Загула» розкрила Струхманчука як ерудита, обізнаного із новітніми напрямками та стилями у мистецтві, теоретичними аспектами в літературі, світовою та українською словесністю (творами Міцкевича, Словацького, Лермонтова, Буніна, Блока, Мюсе, Ламартіна, Гофмана, Метерлінка, Гейне, Зерова, Тичини, Рильського та ін.). Він із позицій інтермедіальності спробував простежити, як у поетичних творах Дмитра Загула переломлюються малярський та музичний елементи: «Поезія має те спільне з малярством, що викликає в нас відповідні емоції образами. Різниця тільки в художніх засобах. Коли пензель і палітра з фарбами дають художникові-маляреві змогу вражати наше око гармонією барв та тонів, ритмом ліній, грою світлотіні, контрастом плям і т. п., то художнім засобом поета є слово, яке теж може передати цілу гаму барв веселки аж до найніжніших відтінків та викликати в нашій уяві чисто малярські ефекти» [1, с. 178].

На думку випускника Краківської та Паризької академій мистецтв, зорові образи у поезії Загула не є для нього прикметними. Художник побачив перевагу свого побратима Дмитра в іншому – музиці, оскільки розмаїті звуки природи, шуми, ритми значно сильніше впливають на людську свідомість, ніж зорові асоціації. Струхманчук висловив розуміння того, що малярський образ передає тільки зовнішнє враження, а для того, аби зачепити нервову систему людини, потрібні набагато сильніші порухи, ними може бути, на його думку, тільки музика. Струхманчук довів, що поезія Загула – це синтез слова і музики, які водночас впливають на емоції читача та апелюють до його почуттів й розуму. Як бачимо, критику вдалося проаналізувати засоби, прийоми й техніку художнього вираження музичного та малярського компонентів та їхнє втілення у поетичних текстах. Він на матеріалі літературних текстів акцентував на прийомах колористичної та світлової організації, реалізації особливостей живописного та музичного жанрів у поезії, прийомах зміни ритму і темпу.

Література

1. Художник Яків Струхманчук – жертва сталінського терору : [публіцистика / упоряд. та ред. О.Мусієнко]. – К. : Дніпро, 1997. – 204 с.